

ВИДАЛЕННЯ ФОНЕМИ

Інструкція з проведення та оцінювання тесту

Про тест

Що тест вимірює	Тест вимірює фонетичну обізнаність, а саме здатність аналізувати псевдослова, що відрізняються за рівнем фонологічної складності. Завданням дитини є видалення початкової приголосної та кінцевої приголосної (коди) в псевдословах.	
Вікова категорія	Тест призначений для дітей від 2 до 6 класу. Тест також можна проводити з дітьми першого класу, які отримали $\geq 80\%$ з тесту <i>Виокремлення фонем</i> .	
Оцінювання (правильність та швидкість)	Оцінюються <u>правильність</u> і <u>швидкість</u> виконання завдання. Кількість правильних відповідей є важливим показником для дітей, які досягли менше $<80\%$ під час виконання тесту. Швидкість (темп) виконання завдання є важливим показником для тих дітей, що допустили невелику кількість помилок і виконали тест на 80% і вище ($>80\%$)	
Норми	На сьогодні норм української версії тесту не існує.	
Матеріали та пристрої	Диктофон Секундомір <i>Видалення фонем – аркуш відповідей</i>	

Процедура проведення тесту – ПОЧАТКОВА ФОНЕМА

1. Ознайомлення з тестом

Говоримо дитині:

«Ми будемо грати в гру зі словами. Деякі слова вигадані і вони нічого не означають. Я покажу, як грати. Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, без маленької частинки. Наприклад, я кажу МІП, ти спочатку повторюєш МІП, а потім забереш перший звук М і скажеш це слово без нього — ІП. Спробуймо разом!»

«Моє вигадане слово НАВ. Перший звук у слові НАВ — ННН. [Спеціально протягуємо звук.] Чуєш? НАВ без Н — АВ. Спробуймо разом. Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, але без першого звука».

Проводити тестування слід в динамічному темпі! Зверніть увагу дитини на швидкість виконання завдання. Слід впевнитися, що дитина повторила псевдослово і лише потім називає слово без першого звуку 1) послухав → 2) повторив → дав відповідь

2. Тренувальні вправи

Вправа №1

Говоримо дитині:

«Наше вигадане слово ВУЛ, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Перший звук у слові ВУЛ — це...».** [Слід зачекати, поки дитина скаже ВВВ. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ВУЛ без ВВВ — це ...». [Чекаємо на відповідь дитини УЛ].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо вправи №2.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ВУЛ — ВВВ. Перший звук у слові ВУЛ — ВВВ. ВУЛ без ВВВ — УЛ.»** [Повторюємо вправу № 1 з самого початку, робимо це тільки один раз і, незалежно від результату, переходимо до вправи № 2].

Вправа № 2

Говоримо дитині:

«Наше наступне вигадане слово ЗІК, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Перший звук в слові ЗІК — це...».** [Слід зачекати, поки дитина скаже З. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ЗІК без З — це ...». [Чекаємо на відповідь дитини ІК].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо вправи №3.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ЗІК — ЗЗЗ. Перший звук у слові ЗІК — ЗЗЗ. ЗІК без З — ІК».** [Повторюємо вправу № 2 з самого початку, робимо це тільки один раз і, незалежно від результату, переходимо до вправи № 3].

Вправа № 3

Говоримо дитині:

«Наше наступне вигадане слово ПНІГ, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Перший звук у слові ПНІГ — це...».** [Слід зачекати, поки дитина скаже П]. Якщо

дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку.]

Далі говоримо:

«Чудово! ПНІГ без П — це ...». [Чекаємо на відповідь дитини НІГ].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо вправи №4.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ПНІГ — П. Перший звук у слові ПНІГ — П. ПНІГ без П — НІГ».** [Повторюємо вправу № 3 з самого початку, робимо це тільки один раз і, незалежно від результату, переходимо до вправи № 4].

Вправа № 4

Говоримо дитині:

«Наше наступне вигадане слово КРЕН, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Перший звук у слові КРЕН — це....»** [Слід зачекати, поки дитина скаже **К**. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! КРЕН без К — це ...»[Чекаємо на відповідь дитини РЕН].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо до тесту.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: КРЕН — К. Перший звук у слові КРЕН — К. КРЕН без К — РЕН».** [Повторюємо вправу № 4 з самого початку, робимо це тільки один раз і, незалежно від результату, переходимо до тесту].

3. Тестування.

Говоримо дитині:

«Тепер спробуй зробити самостійно. Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, але без першого звуку. Спробуй зробити це якомога швидше і правильніше!»

Переконайтеся, що дитина правильно повторює кожне псевдослово перед тим, як дати відповідь.
Незалежно від кількості помилок, проводимо тестування до кінця, не перериваючи.

Проведення тестування

- Слід дотримуватись усіх вказівок, що описані вище, і в документі “Видалення фонем — аркуш відповідей».
- Увімкніть секундомір, як тільки дитина назве перше псевдослово.

- Вимкніть секундомір, як тільки дитина дасть відповідь на останнє псевдослово.
- Процедуру повторюємо для кожного блоку.
- Кожен блок складається з 5 тестових одиниць (псевдослів).
- В аркуш відповідей записуємо час виконання завдання в секундах для кожного блоку.
- Якщо дитина подала неправильну відповідь, то записуємо її транскрипцію (відповідь дитини) в аркуш відповідей.

Оцінювання:

- Ставимо **два бали**, якщо дитина правильно повторила псевдослово і правильно відповіла.
- Якщо дитина дала правильну відповідь, не повторюючи псевдослово, то ставимо **1 бал, 0 балів** — за неправильну відповідь. Слід пригадати дитині, що необхідно повторити слово, а потім дати відповідь.
- Якщо дитина повторила псевдослово неправильно, проте надала правильну відповідь (як зазначено на аркуші відповідей), ставимо **1 бал**. Наприклад, псевдослово **СТЕК**, дитина повторює **СТІК**, а відповідь - **ТЕК**.
- Якщо дитина повторила псевдослово неправильно, проте надана відповідь відповідає неправильному повторенню слова, то ставимо **1 бал**. Наприклад, псевдослово **СТЕК**, дитина повторила **СТІК** і відповіла **ТІК**.
- У всіх інших випадках ставимо **0 балів**.

Процедура проведення тесту – КІНЦЕВА ФОНЕМА

1. Ознайомлення з тестом

Говоримо дитині:

«Пограємо в іншу гру зі словами! Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, але без маленької частинки на самому кінці. Наприклад, я кажу МЕК, ти спочатку повторюєш МЕК, а потім ти забираєш останній звук К і скажеш слово без нього — МЕ. Спробуймо разом!»

«Моє вигадане слово ГОРФ. Останній звук у слові — ФФФ. [Спеціально протягуємо звук]. Чуєш? ГОРФ без Ф — ГОР. Спробуймо разом. Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, але без останнього звуку».

Проводити тестування слід в динамічному темпі! Зверніть увагу дитини на швидкість виконання завдання. Слід впевнитися, що дитина повторила псевдослово і лише потім назве слово без першого звуку 1) послухав → 2) повторив → дав відповідь

2. Тренувальні вправи

Вправа №1

Говоримо дитині:

«Наше вигадане слово ДОС, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. Останній звук в слові ДОС — це....». [Слід зачекати, поки дитина скаже ССС. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ДОС без С — ...». [Чекаємо на відповідь дитини ДО].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: «Молодець!» і переходимо до вправи №2.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: «Ні. Послухай ще раз: ДОС — С. Останній звук у слові ДОС — ССС. ДОС без ССС — ДО». [Повторюємо вправу № 1 з самого початку, робимо це тільки один раз і незалежно від результату переходимо до вправи № 2]

Вправа № 2

Говоримо дитині: **«Ось наступне смішне слово ТЯШ, повтори, будь ласка.** [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Останній звук у слові ТЯШ — це...».** [Слід зачекати, поки дитина скаже **Ш**. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ТЯШ без Ш — це...». [Чекаємо на відповідь дитини **ТЯ**].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо вправи №3.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ТЯШ — Ш. Останній звук у слові ТЯШ — ШШШ. ТЯШ без Ш — ТЯ».** [Повторюємо вправу № 2 з самого початку, робимо це тільки один раз і незалежно від результату переходимо до вправи № 3].

Вправа № 3

Говоримо дитині:

«Наше наступне смішне слово ДІСТ, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Останній звук у слові ДІСТ — це...»** [Слід зачекати, поки дитина скаже **Т**. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ДІСТ без Т — ...»[чекаємо на відповідь дитини **ДІС**].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо до вправи №4.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ДІСТ — Т. Останній звук у слові ДІСТ — Т. ДІСТ без Т — ДІС».** [Повторюємо вправу № 3 з самого початку, робимо це тільки один раз і незалежно від результату переходимо до вправи № 4].

Вправа № 4

Говоримо дитині:

«Наше наступне смішне слово ЛАРК, повтори, будь ласка. [Слід впевнитися, що дитина повторює слово правильно]. **Останній звук у слові ЛАРК — це...»** [Слід зачекати, поки дитина скаже **К**. Якщо дитина не відповість за 5 секунд або відповідає неправильно, то підказуємо або виправляємо помилку].

Далі говоримо:

«Чудово! ЛАРК без К — ...»[чекаємо на відповідь дитини **ЛАР**].

Якщо дитина відповіла правильно, то говоримо: **«Молодець!»** і переходимо до тесту.

Якщо дитина відповіла неправильно, то говоримо: **«Ні. Послухай ще раз: ЛАРК — К. Останній звук у слові ЛАРК — К. ЛАРК без К — ЛАР»**. [Повторюємо вправу № 4 з самого початку, робимо це тільки один раз і незалежно від результату переходимо до тесту]

3. Тестування

Говоримо дитині

«Тепер спробуй сам/а. Я називаю слово, ти його повторюєш, а потім називаєш це слово, але без останнього звука. Спробуй зробити це якомога швидше і правильніше!»

Переконайтеся, що дитина правильно повторює кожне псевдослово перед тим, як дати відповідь.
Незалежно від кількості помилок, проводимо тестування до кінця, не перериваючи.

Проведення тестування

- Слід дотримуватися усіх вказівок, що описані вище, і в документі «Видалення фонем – аркуш відповідей».
- Увімкніть секундомір, як тільки дитина назве перше псевдослово.
- Вимкніть секундомір, як тільки дитина дасть відповідь на останнє слово.
- Процедуру повторюємо для кожного блоку.
- Кожен блок складається з 5 тестових одиниць (псевдослів).
- В аркуш відповідей записуємо час виконання завдання в секундах для кожного блоку.
- Якщо дитина подала неправильну відповідь, то записуємо її транскрипцію (відповідь дитини) в аркуш відповідей.

Оцінювання:

- Ставимо **два бали**, якщо дитина правильно повторила псевдослово і правильно відповіла.
- Якщо дитина дала правильну відповідь, не повторюючи псевдослово, то ставимо **1 бал, 0 балів** - за неправильну відповідь. Слід пригадати дитині, що необхідно повторити слово, а потім дати відповідь.

- Якщо дитина повторила псевдослово неправильно, проте надала правильну відповідь (як зазначено на аркуші відповідей), ставимо **1 бал.** Наприклад, псевдослово **ХІКС**, дитина повторила **ХЕКС**, а відповідь є **ХІК**.
- Якщо дитина повторила псевдослово неправильно, проте надана відповідь відповідає неправильному повторенню слова, то ставимо **1 бал.** Наприклад, псевдослово **ХІКС**, дитина повторила **ХЕКС** і відповідає **ХЕК**.
- У всіх інших випадках ставимо **0 балів.**